

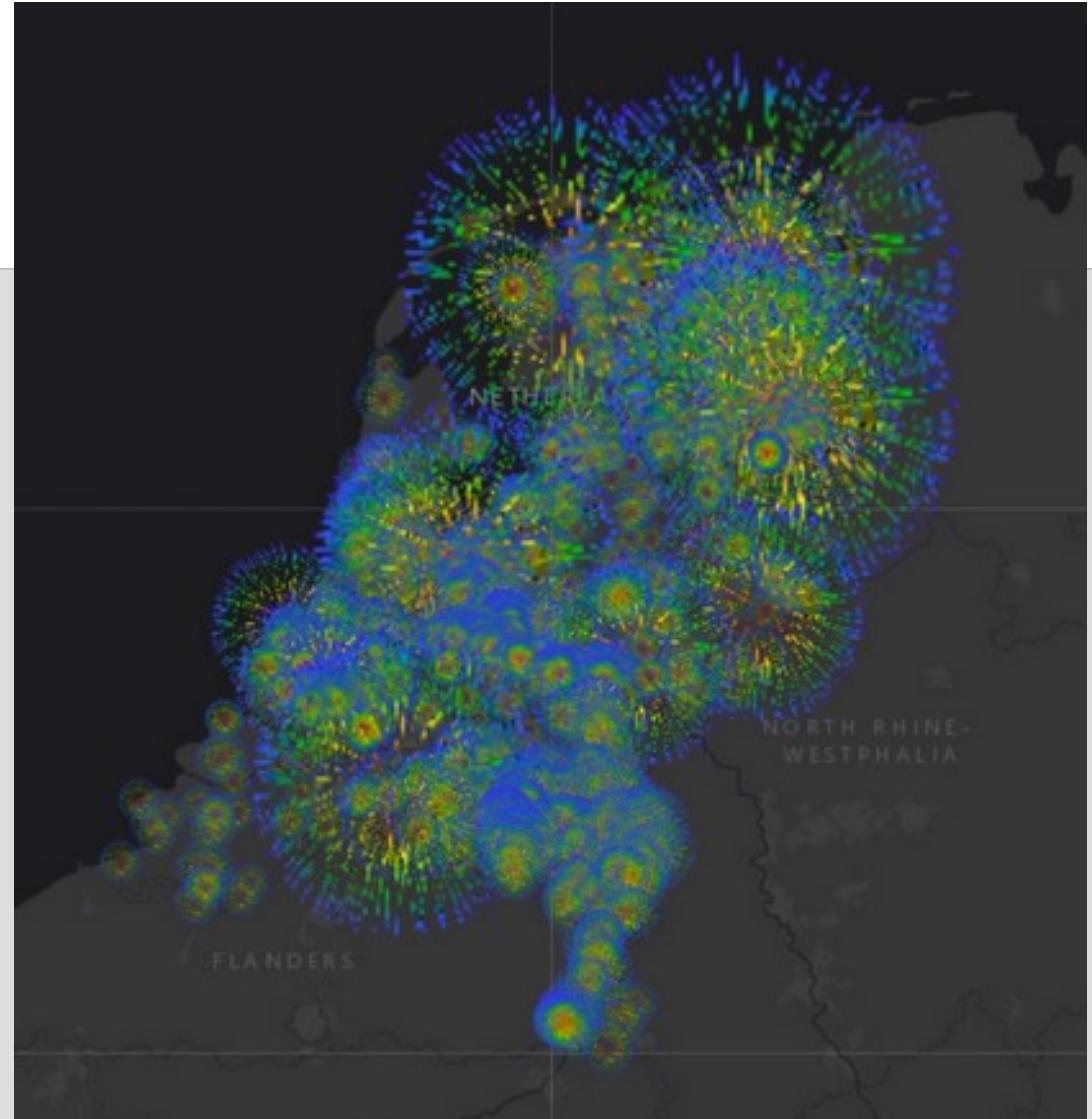
Samen PM_{2.5} Vuurwerk meten jaarwisseling 2025-2026

bron: RIVM samenmeten.nl

Samen PM_{2.5} Vuurwerk meten jaarwisseling 2025-2026

bron: RIVM samenmeten.nl

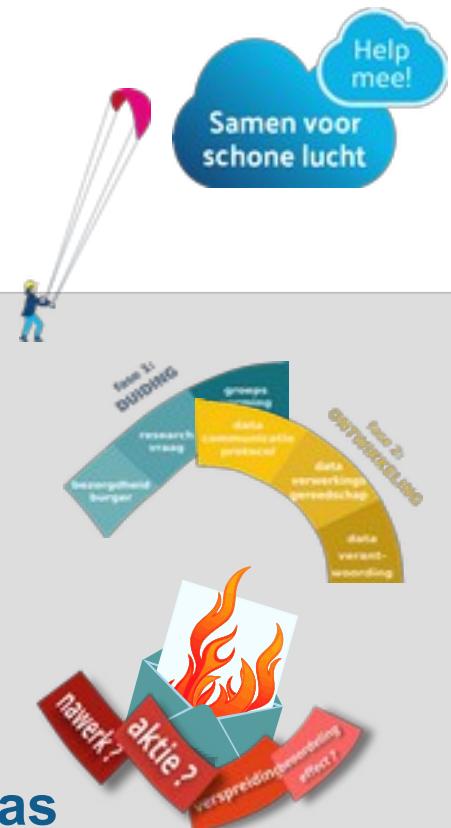
Teus Hagen <teus@theunis.org>

**presentatie download:
github.com/teusH/MySense/reports/**

photo: Io Cooman, Volkskrant

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie het SLA glas is nu half vol, wat nu?

◀ terugblik

- 2016 burgerinitiatieven: ontwikkeling van meetstations
- 2017 RIVM faciliteert burgerwetenschappers
- 2020 SLA (burger)participanten a.u.b.

■ 2025 het SLA glas is nu half vol

- stand van zaken
- SLA Brandbrief: burgerdialoog met overheidsinstanties?

► 2026 discussie over de route(s) planners naar vol glas

- meet- en analyse techniek verbetering
- dialoog met lokale overheden?
- participatie in landelijk meetmodel: detaillering
- het blijft een hobby

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

◀ terugblik: van zorg naar hobby, naar kwaliteit

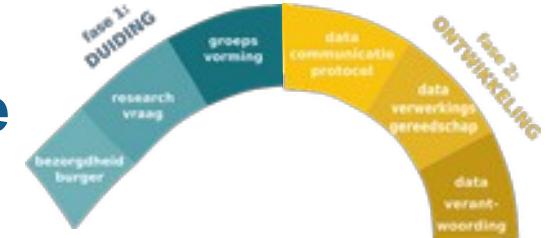
- 2016 burgerinitiatieven: ontwikkeling van meetmethodiek, low-cost hardware, open source (embedded) software, datacommunicatie, data-acquisitie, dataopslag, data visualisatie, data analyse, rapportages, een warenonderzoek

- 2018 RIVM faciliteert burgerwetenschappers:
Samen Meten bijeenkomsten, forum, SLA participatie, dataportal, statistiek, kalibratie, detaillering overzichten, meetgegevens database
kijkje in de RIVM keuken

meten van lucht kwaliteit met burgerparticipatie

een terugblik

bottom-up

- ♦ enorme stimulatie van burgerinitiatieven
- ♦ succesvol uitgedaagd door RIVM (en ???)
- ♦ de initiatieven zoeken elkaar op
- ♦ nieuwe technologie, ontwikkeling is noodzaak
- ♦ het is bottom-up
- ♦ kantelpunt is 2023?

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

◀ terugblik: van zorg naar hobby, naar kwaliteit

graphics: Schone Lucht Akkoord communicatie toolkit

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

◀ terugblik: van zorg naar hobby, naar kwaliteit

top-down

- 2020 SLA annonceert (burger)participatie
 - april 2024, 7-tips voor een succesvol citizen science-project:* organisatie, juiste onderzoeksvraag, wat en hoe meten, denk na, keuze stations en analyse, evalueer.
 - december 2025, stappenplan gemeentelijke maatregelen:* lokale situatie: bron onderzoek en analyseer verkenning en keuze maatregelen onderbouw keuzes: informeer en betrek belanghebbenden

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

◀ terugblik op SLA participatie wat valt op

- onderzoeksvraag en respons op metingen ontbreekt of is vaag
- cultuur clash bottom-up versus top-down
- positieve stap alleen op **korte termijn**

- onduidelijke rol voor burgerparticipanten
 - rol gemeentes (ondertekenaars) vaag en politiek gedreven
 - is er een gemeentelijk beleid tot meetresultaten?
- houdbaarheidsdatum ambtenaar (2-3 jaar), vrijwilliger (max 5 jaar)
- gecommitteerde acties en afspraken?

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

■ 2025 het SLA glas is nu half vol en **zorgelijk**

stand van zaken?

het was en is zinvol

- ♦ betere apparatuur, betere kennis, veel ervaring
- ♦ metingen worden nauwkeuriger
- ♦ belangstelling neemt toe
- ♦ citizen science wordt professioneler
bijv. Hollandse Luchten , Scapeler, ...

helaas

- ♦ burgerparticipanten vindt sporadisch weerklank bij handvol gemeenten
- ♦ motivatie neemt af
- ♦ burgerportemonnee is leeg

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

■ 2025 het SLA glas is nu half vol

SLA Brandbrief

SLA Participatie dag, Bilthoven, 5 november 2025

Aan: ondertekenaars (50% gemeentes) van het Schone Lucht Akkoord

- breng een **structurele uitwisseling** op gang,
waarin burgerwetenschap, beleid en techniek elkaar versterken.
- zorg dat de “ambtenaar” en de burgerwetenschapper
hun lokale **opties, zorgen en kennis gaan delen**.
- **veranker de lokale meetinfrastructuur** stevig,
zodat kennis en data beschikbaar blijven op
landelijk én lokaal niveau.

samen meten, leren en handelen,
het kan: we vullen het **SLA glas niet half maar helemaal**

Teus Hagen (Horst ad Maas, Land van Cuijk)

met dank aan

Frans Kets (Leidschendam)

Walter Takens (Gouda)

RIVM luchtkwaliteitsteam

presentatie download:
github.com/teusH/MySense/reports/

photo: Io Cooman, Volkskrant

Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

► 2026 discussie over de te volgen route(s) naar een vol glas

3 routes:

- hobbelweg: **dialoog met lokale overheden** structureel aanpakken haalbaar?
overheidsdiensten (omgevingsdiensten, GGD, RIVM, TNO) een structurele rol
bedrijfsleven, start-ups (?)
- gestructureerde weg: **participatie in landelijk meetmodel**: detallering
- wandelpad: meet- en analyse techniek verbetering
noodzaak is samenwerking en data uitwisseling
de facto: **het blijft een hobby**

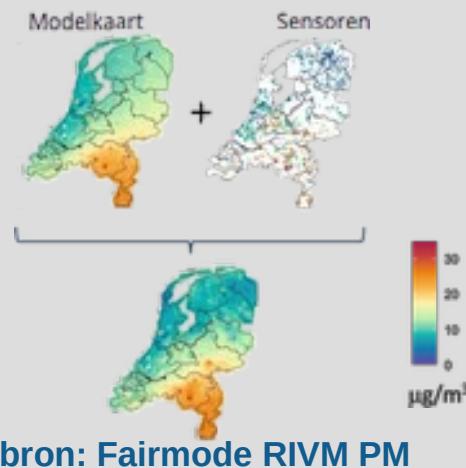
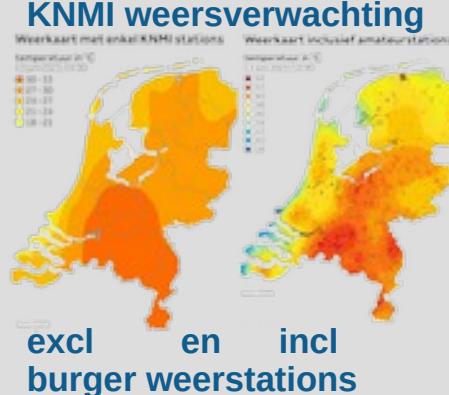
Schone Lucht Akkoord en burgerparticipatie

► 2026 discussie over de route(s) planners naar vol glas

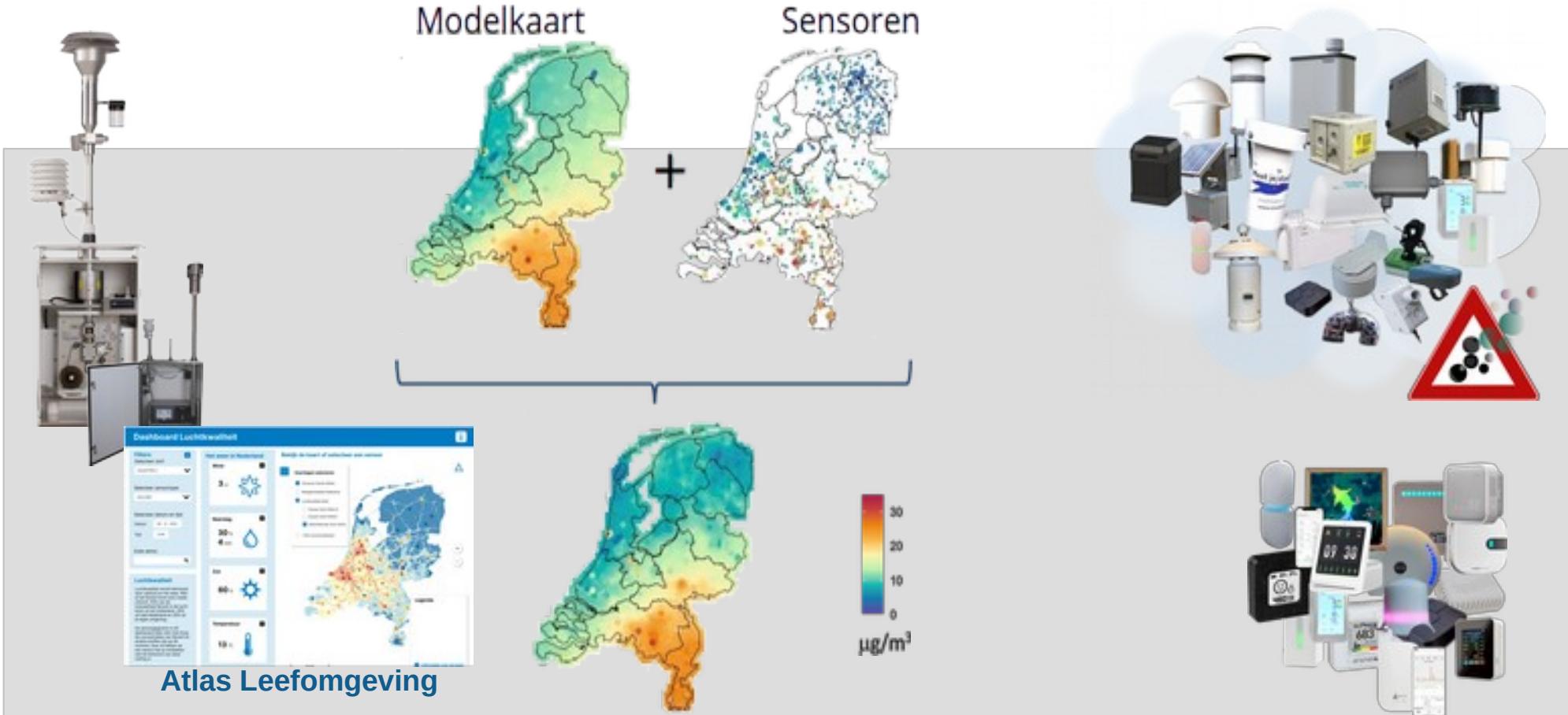

■ burgerparticipatie in landelijk meetmodel: doel detaillering

- rapportering en verwachtingen op detail niveau
- model verfijning met meetstations van burgers

■ discussie participatie in landelijk meetmodel: detaillering

bron: SLA Participatie nov 5, 2025, presentatie (Fairmode) RIVM

overwegingen

- ♦ participatie is een andere cultuur van aanpak
- ♦ weet wat je doet en wat je kan
- ♦ participatie is een belofte die je echt waar kon maken?
- ♦ overheid denk vanuit de participant
- ♦ geef een perspectief dat je ook waar kan maken

richtlijn

- ♦ wees ambitieus
- ♦ realistisch in wat je belooft
- ♦ eenvoudige regelgeving
- ♦ laat dienstverlening meepraten
- ♦ denk vanuit beleid en regelgeving
- ♦ wees een dienende overheid